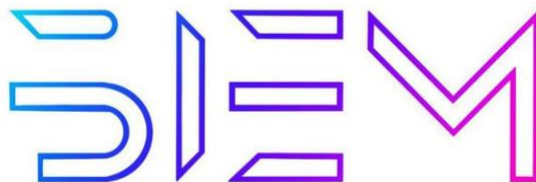

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

Економічні проблеми сталого розвитку

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції студентів та
молодих вчених імені професора Балацького О. Ф.
(Україна, Суми, 4 – 5 грудня 2021 р.)

Суми
Сумський державний університет
2021

УДК [330.34+330.336](063)
Е45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 4 від 16 грудня 2021 р.)*

Е45 Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених імені професора Балацького О. Ф. «Економічні проблеми сталого розвитку» / за заг. ред.: Т. А. Васильєвої, І. В. Тютюнник – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 281 с.

До збірника ввійшли матеріали щорічної науково-практичної конференції «Економічні проблеми сталого розвитку» імені проф. О.Ф. Балацького, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних молодими вченими та студентами різних країн із наукових напрямів, пов'язаних з економічними, управлінськими проблемами сталого розвитку в різних сферах актуальних наукових досліджень та практичній діяльності інститутів і сучасних організацій.

Для науковців, викладачів вищих навчальних закладів, студентів, аспірантів, докторантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки й теорії управління.

The collection consists of materials from annual International scientific-practical conference “Economical Problems of Sustainable Development”. The abstracts represent the results of scientific research applied in different countries in different spheres corresponded to the economic and managerial problems of sustainable development of actual activities of the institutions and modern organizations.

The conference is intended for academic scholars, scientists, representatives of HEIs, students, Ph. D. students, Post-Docs and all who is interested in scientific and practical problems of modern economics and management.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2021

© Сумський державний університет, 2021

ЗМІСТ

*Katorska I,
Vysochyna A.*

*Самойлікова А.В.,
Чухно Р. Ю.
Рубанов П.М.,
Ляшко О.В.
Захаркіна Л.С.
Новіков В.М.
Захаркіна Л.С.
Охрімчук Є.І.*

*Захаркіна Л.С.
Чухно Р. Ю.
Ілляшенко К.В.,
Півень Вл.
Стороженко Н.О.,
Антонюк Н.А.
Рябушка Л. Б.
Пантюшенко Е. І.*

*Антонюк. Н. А.,
Мальцева А. С.,
Шалда А. А.,
Шаповал О. Б.
Рябушка Л.Б.,
Павленко І.М.
Касьяненко Т.В.
Бондаренко А.І.
Самойлікова А. В.,
Курбатова М. В.
Боронос В. Г.,
Жук А. О.
Боронос В. Г.,
Клюс К. В.
Ілляшенко Т.О.,*

*Ілляшенко Т.О.,
Шрамко Е. В.,
Петренко К. Ю.*

Комплексна оцінка фінансово підприємства як драйвер його Порівняльна характеристика (капіталу і фондів прямих інве Аналіз сучасних науково-метод управління вартістю бізнесу.. Короткий огляд рішень інтерес скорочення витрат сільського в українських реаліях..... Міжнародні грантові проекти сприяння розвитку місцевих і Економічні аспекти досягнени в контексті сталого розвитку: Аналіз сучасного стану та тенден децентралізації в Україні.....

Діяльність банків на ринку фін

Аналіз інвестиційного потенці сучасних економічних реаліза Роль фіскальних ризиків у реє бюджету..... Сучасний стан та розвиток інт України..... Аналіз ефективності управлін потоками та напрямки їх оптим Іноземні інвестиції та їх роль процесі в Україні..... Фінансові поредники на інвес України..... Використання електронного і його можливостей у процесі і студентів.....

Роль мотивації праці в процес інноваційної активності.....

FISCAL EFFECTIVENESS OF CORPORATE TAX.....

7

*Пігуль Н.,
Черевань А.*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ ТА

11

ЗАКОРДОНОМ.....

*Шморгаль В.В.,
Боронос В.Г.*

	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ.....	15
	...	
<i>Павленко Л. Д., Кузнецов Д. В.</i>	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ПОБУДОВИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ.....	18
<i>Деркач Л.С., Гриценко Л.Л. Лопушинська О. В., Вовк М. О.</i>	УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА... МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ.....	22 25
<i>Мельник О.В., Мирошниченко Ю.О.</i>	ДУАЛЬНА ОСВІТА: ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОЇ МОДЕЛІ І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	27
<i>Кобушко І. М., Давиденко Т.Ю.</i>	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	30
	...	
<i>Басанець І.В., Котенко Н.В. Shkola V.Y., Kiyapenko A. V. Marekha I.S.</i>	Управління податковими ризиками в умовах економічної кризи..... Error! Not a valid result for table. ..... International economic relations under formation of industrial civilization.....	34 37 43
<i>Темченко А.В.</i>	МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ВУГЛЕЦЕВИХ КОРДОНІВ В ЄС...	45
<i>Кравченко О.В., Кравченко Д.О.</i>	корпоративна Соціальна відповідальність у системі сталого	48

	розвитку.....	
<i>Воронцова А. С., Джобова Е. Г.</i>	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОСТУПУ У СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ: ТАКСОНОМІЯ ЄС.....	51
<i>Бурденко І.М., Новикова Д.А.</i>	МОДЕЛІ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	53
<i>Салтикова Г. В., Маслій М. Ю.</i>	Стан та тенденції розвитку ринку спільного інвестування в Україні.....	37
<i>Сидоренко А.А., Койбічук В.В.</i>	СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ	

*к.е.н, доцент Салтикова Г. В.,
студентка Маслій М. Ю.,
Сумський державний університет (м.
Суми, Україна)*

Формування дієвого механізму акумуляції капіталу та його розвиток є передумовою активізації інвестиційної активності та побудови стійкої національної економічної системи. Однією з форм інвестування в економіку, що містить великий потенціал, який наразі не повною мірою використаний в нашій країні, є інвестування через систему інститутів спільного інвестування, в тому числі інвестиційних фондів різних видів.

Під поняттям інститутів спільного інвестування (ІСІ) розуміють інвестиційні фонди, виключною діяльністю яких є інвестування в різні сфери економіки з метою отримання і розподілу прибутку між інвесторами (Все про ІСІ, 2021).

Дослідивши дані Української асоціації інвестиційного бізнесу (Ринок у цифрах, 2021) протягом 2011 р. – 2-го кварталу 2020 р. (табл. 1), було визначено, що відбулося зростання кількості діючих ІСІ з 1123 до 1397, тобто на 24,4%. Також було досліджено, що вартість активів ІСІ збільшилася (з 126789,6 млн. грн. до 374777,7 млн. грн., тобто приріст становить 195,59%). Проте, незважаючи на стрімке зростання кількості та вартості активів ІСІ, ряд переваг ІСІ, вони все ж не набули сьогодні достатнього розвитку.

ДУАЛЬНА ОСВІТА: ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОЇ МОДЕЛІ І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

аспірантка Мельник О.В.,

к.е.н., доц. Мирошниченко Ю.О.

Сумський державний університет, Україна

Сьогодні дуальне навчання є справжнім трендом в системі освіти. Дуальне навчання – це форма організації освітнього процесу, за якої навчання у навчальному закладі поєднується із практичною підготовкою, що відбувається паралельно із ним, і здійснюється на базі підприємства. Актуальним завданням є дослідження європейського досвіду впровадження дуальної освіти та перспективи її імплементації в систему вищої освіти України.

В Німеччині, що є батьківщиною дуальної моделі освіти, в залежності від навчального закладу, теоретичні заняття чергуються із практичними за інтегрованою моделлю (наприклад, 2 дні на тиждень – навчальний заклад, 3 дні – практика на підприємстві), або ж по блоках (по 2 тижні, по місяцях, семестрах тощо). Як правило, практичне навантаження є дещо тривалішим – до 3/4 усього часу. На підприємстві студент має свого наставника-куратора, який має на це спеціальну кваліфікацію, і отримує певне винагородження саме за кураторство.

Наприкінці усього періоду навчання студент має здати іспит задля отримання відповідного сертифікату як підтвердження свої кваліфікації. За сертифікацію відповідають торгово-промислові палати, які є важливим соціальним партнером в системі дуального навчання. Також вони визначають стандарти навчання, затверджують програми, встановлюють термін навчання за кожною професією, слідкують за дотриманням належних умов навчання студентів на підприємствах і видають їм ліцензії; надають консультації та підтримку усім зацікавленим сторонам. (Hoesckel, 2010)

Фінансування навчальних закладів здійснюється з бюджету земель (забезпечення заробітної плати) та місцевих органів влади (обладнання, інфраструктура). Головна функція держави – координація і забезпечення законодавчих норм. Основне ж фінансове навантаження беруть на себе підприємства: вони відповідають за підтримку свого матеріально-технічного забезпечення, підготовку та кваліфікацію наставників, виплату їхнього винагородження, і стипендії студентам, що складає на початку навчання близько третини середньої заробітної плати, згодом зростає. Їх витрати не обкладаються податками зі сторони держави. Крім того, підприємствам може надаватися додаткова державна фінансова допомога (Hoesckel, 2010, Tayurskiy, 2015).

З 1972 року дуальна форма навчання втілюється і у вищій освіті. На сьогодні, за даними Федерального інституту професійної освіти, більше 100000 студентів навчається на близько 1500 освітніх дуальних програмах, які пропонуються так званими «університетами кооперованої освіти». Переважно вони надають ступінь бакалавра, однак останнім часом з'являються і магістерські програми. (Hoesckel, 2010; Dernova, 2014).

Основними перевагами дуальної освіти є:

- низький рівень безробіття, особливо молодіжного;
- збалансування попиту і пропозиції на ринку праці. Більша частина студентів після отримання сертифікату стає штатним співробітником підприємства, що є дуже вигідним як для студента, так і для підприємства, яке не має шукати та «виховувати» кадри «із вулиці»;
- зниження вартості підготовки студента для держави, оскільки більшу частину витрат беруть на себе підприємства. Це особливо важливо з урахуванням того, що взагалі освіта в Німеччині – безкоштовна;
- збільшення практичної складової процесу навчання: набуття студентом практичних навичок, які одразу ж знаходять застосування в роботі;
- розвиток самостійності студента; підвищення його мотивації і відповідно, підвищення результатів навчання;
- використання в навчальному процесі сучасного обладнання в умовах реального підприємства, що має позитивний вплив на якість отриманої освіти і сприяє забезпеченню ринку кваліфікованими кадрами;
- ефективне залучення роботодавців до навчального процесу; сприяння співпраці в інших аспектах: спільні інноваційні розробки тощо.

Завдяки своїй ефективності, дуальну систему освіти практикують у Австрії, Данії, Швейцарії, Канаді, Нідерландах, Люксембурзі та інших країнах.

За часів української радянської системи освіти існували заводи ВТНЗ, де студенти навчалися і одночасно працювали за фахом на підприємствах. Сьогодні в Україні уже іде обговорення часткового введення елементів дуальної освіти та навіть запуск пілотних проектів в аграрній галузі, на морському транспорті та в кібербезпеці (Andreitsiv, 2017). Втілюється проект «Дуальна освіта в діалозі» з активною передачею досвіду німецького ВНЗ дуального типу Гера-Айзернах Українській робочій групі при МОН України (Gavrylyuk, 2017). Це, безперечно, є дуже перспективним напрямком, однак, передбачає певні особливості:

- складність переформування структури традиційних навчальних планів згідно принципів дуального навчання;
- узгодженість графіку навчального процесу з виробничим, особливо під час традиційних літніх канікул;

- відповідність напрямків навчання наявним підприємствам регіону;
- неготовність більшості підприємств приймати на роботу велику кількість практикантів і сплачувати їм хоча б якусь стипендію, враховуючи зростання рівня безробіття в Україні, тобто для них це – скорочення навіть наявних робочих місць. З іншого боку, такі практиканти можуть виступати для них досить дешевою робочою силою.

Отже, імплементація елементів дуального навчання в систему вищої освіти України є перспективним, оскільки вирішує одразу декілька наявних проблем: наближення освітньо-кваліфікаційної структури підготовки кадрів реальним потребам виробництва регіону, як наслідок – зменшення рівня безробіття в регіоні; набуття студентами компетентностей, затребуваних на ринку праці вже «сьогодні» (і навіть «завтра»); налагодження співпраці університетів з роботодавцями і державою; в перспективі – зниження вартості підготовки студента для держави. Безумовно, такого результату не можна досягти одразу через зрозумілі складнощі щодо організації навчального процесу і особливо щодо узгодження фінансових питань, однак зважаючи на значні переваги, розроблення стратегії поступового введення елементів дуальної освіти, можна вважати перспективним напрямком.

Список використаних джерел

1. Andreitsiv, I. (2017). What is dual education and what for it is for Ukrainians. *Ukraiinska pravda*. Retrieved from: <https://life.prawda.com.ua/society/2017/02/16/222630/>
2. Dernova M.G. (2014). Work-based learning model in university: european practices. *Adult Education: Theory, Experience and Perspectives*, 2, 137-145. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/OD_2014_2_19.
3. Gavrylyuk, I & Duddek, R. (2017). Dual education in dialogue: report on project implementation and results, and recommendations. Retrieved from https://www.imath.kiev.ua/project/1/dual_education_ua.pdf
4. Hoeckel, K. & Schwartz, R. (2010) OECD Reviews of Vocational Education and Training: A Learning for Jobs Review of Germany. Retrieved from: <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/Learning%20for%20Jobs%20book.pdf>
5. Tayurskyi, A.I. & Levko, V.A. (2015). Role of dual vocational education in the innovative development of industrial enterprise. *Siberian Journal of Science and Technology*, 16 (4), 1071-1077. Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-dualnogo-professionalnogo-obrazovaniya-v-innovatsionnom-razvitii-promyshlennogo-predpriyatiya>.
6. Vyshnevska, N.T. (2010). Models of primary vocational training in modern economies. *Educational Studies*, 4, 5-29.

теплом промислових процесів, 26,7% - на освітлення та інші електричні процеси та 2,7% на охолодження. Відповідно до даних Євростату за 2019 р., приблизно 75% енергії, що витрачається на опалення та охолодження, генерується з традиційних джерел енергії, а 22% - з відновлювальної енергії. Для того, щоб виконати європейські кліматичні та енергетичні цілі, має знизити енергоспоживання й, відповідно, використання енергоносіїв.

Важливим напрямком досягнення енергоефективності в контексті цілей сталого розвитку є когенерація енергії – це одночасне виробництво як електроенергії, так і корисного тепла. На підприємстві, що генерує електричну енергію, теплова енергія, що виділяється, іде в навколишнє середовище, зокрема через охолоджувальні установки. У спеціальних когенераційних підприємствах, таке «зайве» тепло йде на опалення потреб домогосподарств, підприємств та організацій. Варто зауважити, що когенераційні підприємства можуть досягати 90% рівня енергоефективності, а невеликі установки можуть стати рятівним колом для віддалених населених пунктів чи територій, де встановлення повноцінних електростанцій є високим у вартості (Shove, 2018).

Неможливо забезпечити енергоефективність без суттєвих фінансових інвестицій. Так, у Європейському Союзі існують різні способи таких капіталовкладень. Серед найбільших можна виокремити: Європейські структурні та інвестиційні фонди, Європейський фонд зі стратегічних інвестицій. Значні суми позик на енергоефективність забезпечує і Європейський банк реконструкції та розвитку. Найбільше уваги приділяється енергоефективності будівель, зокрема через прямі дотації з бюджету країн ЄС.

Особливу роль у досягненні енергоефективності відіграє економічний тип мислення громадян. Цю особливість важко дослідити, але її обов'язково потрібно враховувати. Як відомо, температура в оселях європейців взимку коливається в районі 16°-19°, хоча рівень купівельної спроможності більшості європейців дозволяє сплачувати за вищий рівень опалення (Ілляшенко, 2020).

Таким чином, країни-члени ЄС демонструють якісний приклад у досягненні енергетичної ефективності, що може бути використаний нашою державою при розробці та імплементації відповідних стратегій.

Список використаних джерел

1. Cooremans, C., & Schönenberger, A. (2019). Energy management: A key driver of energy-efficiency investment?. *Journal of Cleaner Production*, 230, 264-275.

2. Gökgöz, F., & Güvercin, M. T. (2018). Energy security and renewable energy efficiency in EU. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 96, 226-239.

3. Shove, E. (2018). What is wrong with energy efficiency?. *Building Research & Information*, 46(7), 779-789.

4. Ілляшенко К.В. Сучасні проблеми та інноваційні методи управління енергоефективністю ЖКГ в контексті посилення енергетичної безпеки держави/ К.В.Ілляшенко, Т.О. Ілляшенко, О.В. Товстуха// Траєкторії формування національної інноваційної стратегії забезпечення економічної безпеки України [Електронний ресурс]: монографія /; за заг. ред. Л. С. Захаркіної. — Електронне видання каф.

Фінансів і підприємництва. — Суми : СумДУ, 2020. — С. 133-146.

5. Tiutiunyk, I. V. & Humenna, Yu. G. (2016). Financing of eco-oriented Projects: theory and practice. Managing economic growth: marketing, management, and innovations. *Prague: Prague Institute for Qualification Enhancement*, 428-440.

6. Huseynov, I. A., Illiashenko, T., & Petroke, I. (2021). Management of Innovation Development: Critical Evaluation of the International Economic Relations. *Marketing and Management of Innovations*, 1, 266-277. <http://doi.org/10.21272/mmi.2021.1-20>

Наукове видання

Економічні проблеми сталого розвитку

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародна науково-практична конференція студентів та
молодих вчених імені професора Балацького О. Ф.
(Україна, Суми, 4 – 5 грудня 2021 р.)

Дизайн та комп'ютерне верстання
Яна Ус

Стиль та орфографія авторів збережені.
Організаційний комітет і редакційна колегія можуть не поділяти точки зору авторів.
Автори відповідають за точність, достовірність і зміст матеріалів. Посилання на
матеріали конференції обов'язкові.

Відповідальний за випуск Т. А. Васильєва
Загальне редагування І. В. Тютюнник
Комп'ютерне верстання Я. О. Ус

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 22,32. Обл.-вид.арк. 30,88. Тираж 300 пр.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.